

Diagnoza potrzeb informacyjnych w zakresie wykorzystania zasobów statystyki publicznej oferowanych przez US Zielona Góra



Spis treści

<i>Ustalenia wstępne</i>	3
<i>Metoda badania</i>	4
<i>Charakterystyka badanych osób</i>	4
<i>Korzystanie z zasobów i opracowań oferowanych przez statystykę publiczną</i>	6
<i>Zaufanie do danych z zakresu statystyki publicznej</i>	11
<i>Wykorzystanie informacji statystycznych</i>	12
<i>Preferencje dotyczące wykorzystywanych danych</i>	15
<i>Trudności związane z dostępnością i możliwościami wykorzystania danych i informacji statystycznych</i>	17
<i>Oczekiwania w stosunku do statystyki publicznej</i>	20
<i>Korzystanie z social media</i>	20
<i>Działalność szkoleniowa</i>	22
<i>Podsumowanie</i>	25

Ustalenia wstępne

Dzięki statystyce publicznej różne podmioty, w tym przedstawiciele samorządów terytorialnych uzyskują rzetelne, obiektywne i systematyczne informacje o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz dotyczące środowiska naturalnego. Mając na uwadze wzrost znaczenia polityki realizowanej na szczeblu regionalnym, statystyka publiczna stawia przed sobą zadania zapewnienia informacji służących samorządom do skutecznego planowania i monitorowania rozwoju. To z kolei związane jest z udostępnianiem systemu wskaźników o charakterze uniwersalnym (ogólnym), czy też na poziomie bardziej szczegółowym. Informacja stanowi podstawę budowania wiedzy wszystkich podmiotów i osób zaangażowanych w proces ich wykorzystania kształtując świadomość w zakresie występowania zróżnicowanych zjawisk społecznych i gospodarczych, a w efekcie finalnym umożliwiając dostosowywanie działań podmiotu do zmieniającej się rzeczywistości. Dostępność wielu zróżnicowanych i złożonych źródeł informacji we współczesnym świecie przyczynia się do powstania chaosu informacyjnego i pogarszania się jakości uzyskiwanej wiedzy. Statystyka publiczna pełni rolę twórcy i dystrybutora rzetelnych, wiarygodnych i kompletnych danych i wskaźników.

Kluczowym ogniwem podmiotowym tworzonego systemu wsparcia informacyjnego odbiorców w regionach są Wojewódzkie Ośrodki Badań Regionalnych (WOBR), działające w urzędach statystycznych.

Dla realizacji zadań WOBR w zakresie tworzenia analiz i opracowań dla przedstawicieli otoczenia zewnętrznego kluczową kwestią jest rozpoznanie zapotrzebowania na informacje i dane w wielu możliwych zakresach, a także identyfikacja sposobów wykorzystania wyników badań przez przedstawicieli samorządów na różnym poziomie organizacyjnym, co z kolei stanowi nadrzędny cel opracowania.

Ponadto opracowanie ma na celu zidentyfikowanie źródeł wykorzystywanych informacji i rodzaju potrzeb informacyjnych samorządów terytorialnych w województwie lubuskim oraz wskazanie przyczyn ograniczonej przydatności niektórych informacji statystycznych w prowadzeniu efektywnej działalności samorządu. Badanie potrzeb informacyjnych w zakresie wykorzystania zasobów statystyki publicznej wpisuje się w obchody 100. lecia powstania Głównego Urzędu Statystycznego.

Potrzeby informacyjne na potrzeby niniejszego opracowania będziemy definiować jako zbiór treści (danych, wiadomości, informacji) stanowiących warunek konieczny dla wypełniania misji danego podmiotu i efektywnego osiągnięcia jego celów.

Wychodząc z założenia, że wartość informacji jest relatywna i w ogromnej mierze zależy od odbiorcy, można przyjąć, że rola informacji jest zależna od wiedzy, umiejętności i kompetencji wykorzystujących ją osób. Ważnym elementem związanym z diagnozą potrzeb jest więc ustalenie poziomu kompetencji pracowników jednostek samorządu terytorialnego związanych z wykorzystywaniem danych. Jednocześnie dla uzyskania dostosowanych optymalnie do potrzeb odbiorców danych i informacji ważne jest wskazanie także barier związanych z możliwościami wykorzystania informacji tkwiącymi po stronie ich nadawcy.

Rozpoznanie potrzeb informacyjnych powinno pozwolić na lepsze dopasowanie planowanych działań do oczekiwań odbiorców, zwiększając tym samym użyteczność tych badań i analiz. Badanie ma w efekcie pozwolić na grupowanie potrzeb informacyjnych w jednorodne zbiory, stosując różnorodne kryteria tego grupowania, np.: powtarzalność, stałość odbiorców, forma i postać prezentacji formularzy i raportów, źródło danych, charakter informacji, itd.

Zaspokojenie potrzeb informacyjnych JST jest możliwe do realizacji poprzez podejmowanie odpowiednich działań prowadzących od pozyskania danych wyjściowych, ich przetwarzanie, a także przekazania odbiorcy zgłaszającemu zapotrzebowanie na nie. Interesuje nas zapotrzebowanie na informacje o charakterze długofalowym/systematycznym/cyklicznym, jak również potrzeby jednorazowe/okazjonalne/incydentalne.

Analiza zapotrzebowania informacyjnego koncentruje się na kilku zasadniczych obszarach:

- identyfikacja głównych obszarów postrzeganych przez przedstawicieli JST jako problemowe w przygotowaniu strategii działań;

- określenie obszarów, w których przedstawicielom JST są potrzebne wyniki badań i inne dane/informacje;
- rozpoznanie, w jaki sposób przedstawiciele JST postrzegają i wykorzystują wyniki i dane pochodzące z zasobów statystyki publicznej;
- uzyskanie oceny jakości wykorzystywanych informacji statystycznych i wskazanie ewentualnych braków w tym obszarze;
- określenie zakresu, źródeł i sposobów pozyskiwania informacji przez przedstawicieli JST, w tym określenie charakterystyki pozyskiwanych informacji statystycznych.

Metoda badania

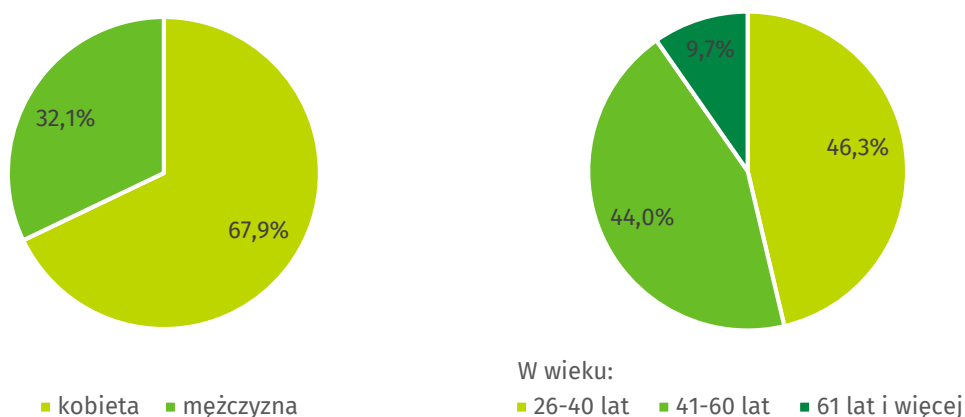
Badanie miało charakter ilościowy. Zostało ono zrealizowane z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego w województwie lubuskim, we współpracy ze Zrzeszeniem Gmin Województwa Lubuskiego.

Założono realizację badania o wyczerpującym charakterze, do udziału w nim zaproszono wszystkie gminy i wszystkie ich wydziały, departamenty czy biura. Badanie zostało zrealizowane z wykorzystaniem ankiety do samodzielnego wypełnienia wspomaganą formularzem elektronicznym (CASI). Formularz ankiety (interaktywny), wraz z listem zapowiadającym do lokalizacji online tego formularza zostały przekazane do odpowiednich podmiotów z wykorzystaniem poczty elektronicznej. Takie rozwiązanie (ankieta elektroniczna CASI) zwiększa komfort udziału w badaniu sondażowym z jednej strony, z drugiej zaś eliminuje ryzyko obciążenia wyników badania błędem wynikającym z pracy ankierów, jak również konwersji danych z ankiet do elektronicznej bazy.

Charakterystyka badanych osób

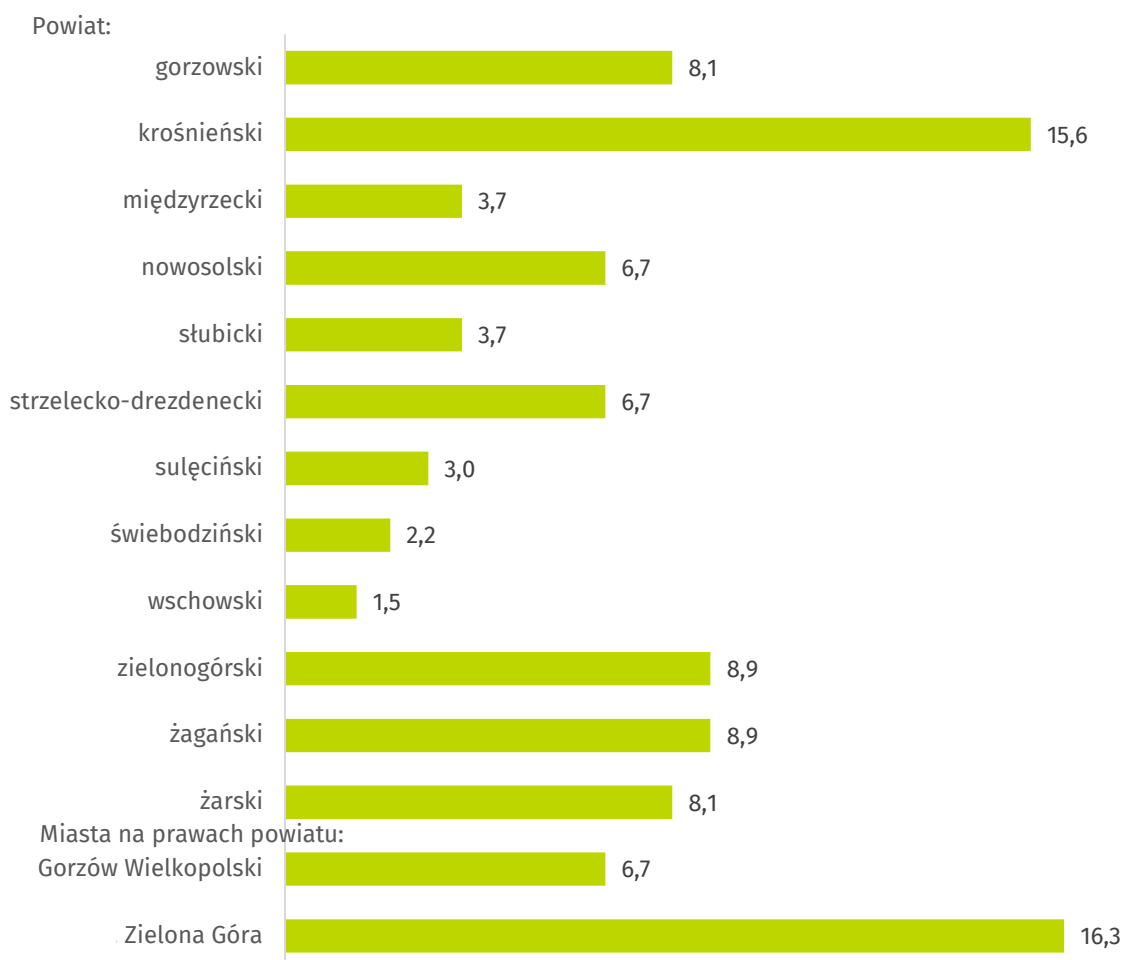
W badaniu udział wzięło 135 osób. Zdecydowaną większość stanowią kobiety, przy udziale 32,1% mężczyzn. Struktura wieku badanych osób wskazuje na przewagę osób młodych w wieku 26-40 lat (46,3% badanych). Liczną kategorię badanych stanowią także osoby w wieku 44-60 lat (44,0%). Najmniej liczną kategorię badanych stanowią osoby, które mają 61 lat i więcej (9,7%). Taka struktura płci i wieku badanych – wskazująca wysoki poziom sfeminizowania uczestników badania oraz zwiększanie się odsetka osób młodszych w populacji jest odbiciem tendencji obecnych w strukturze zatrudnienia w sektorze publicznym.

Wykres 1. Struktura uczestników badania według płci i wieku



Badani reprezentują wszystkie powiaty lubuskie. Najliczniejszą kategorię stanowią pracownicy urzędów w mieście na prawach powiatu Zielona Góra (16,3%), co można tłumaczyć faktem lokalizacji na tym terenie urzędów z kilku poziomów organizacyjnych (miasto, powiat, samorząd wojewódzki). Liczną kategorią badanych są także pracownicy jednostek samorządu terytorialnego z powiatu krośnieńskiego (15,6%). Spośród lubuskich powiatów najmniej licznie reprezentowanymi uczestnikami badania są pracownicy jednostek samorządu terytorialnego z powiatu wschowskiego (1,5%), świebodzińskiego (2,2%) oraz sulęcińskiego (3,0%).

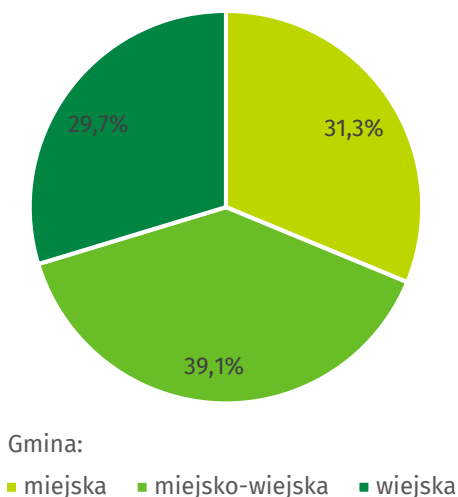
Wykres 2. Uczestnicy badania według powiatów (w %)



Uczestnikami badania są pracownicy jednostek samorządu terytorialnego reprezentujący wszystkie typy gmin (N=128). Najliczniejszą kategorią badanych są pracownicy gmin miejsko-wiejskich (39,1%).

Reprezentantów gmin miejskich biorących udział w badaniu było 31,3%, a reprezentantów gmin wiejskich – 29,7%.

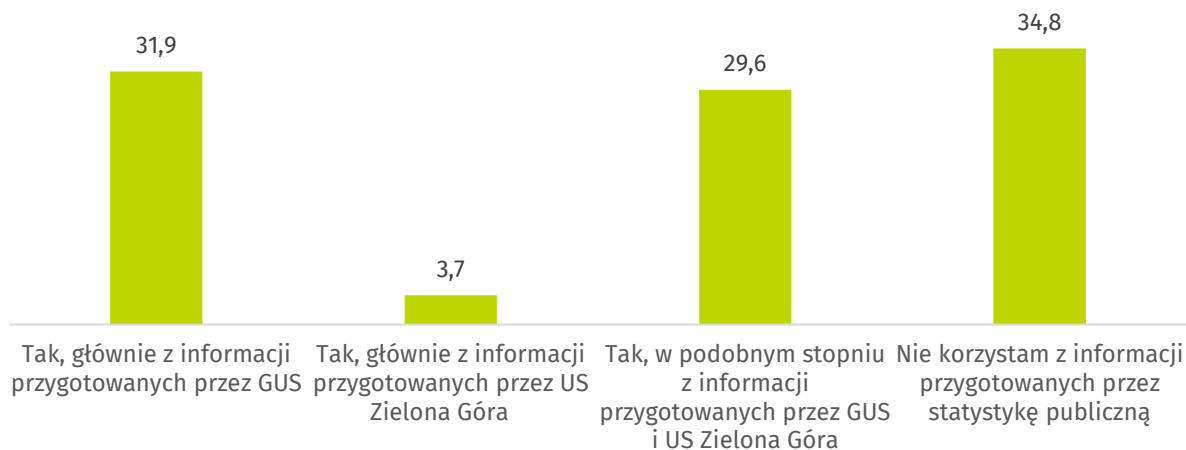
Wykres 3. Gminy biorące udział w badaniu ze względu na typ jednostki administracyjnej



Korzystanie z zasobów i opracowań oferowanych przez statystykę publiczną

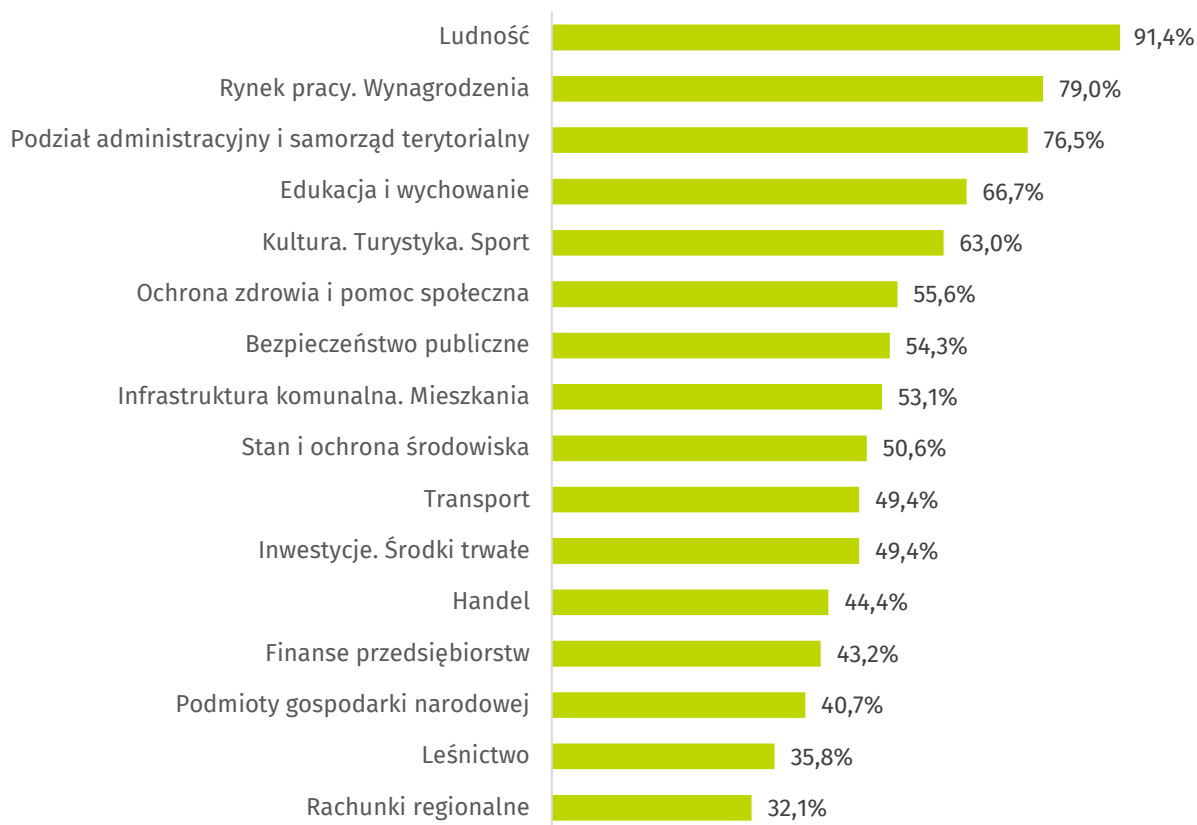
W swoich opiniach badani przedstawiciele samorządów terytorialnych województwa lubuskiego przyznają, że wykorzystują w swoich pracach informacje z zakresu statystyki publicznej (łącznie 66,2%). Spośród wszystkich osób biorących udział w badaniu 34,8% wskazuje, że nie wykorzystuje informacji z zakresu statystyki publicznej. Pracownicy jednostek samorządu terytorialnego, którzy zadeklarowali korzystanie z danych w największym stopniu wskazują GUS (31,9%) oraz w zbliżonym stopniu GUS i Urząd Statystyczny w Zielonej Górze jako źródła wykorzystywanych danych (29,6%). Dane pochodzące jedynie z Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze wskazuje 3,7% badanych.

Wykres 4. Korzystanie z informacji przygotowanych przez statystykę publiczną (w %)



Badanych zapytano o wykorzystanie informacji w danych zakresach tematycznych przynajmniej raz w roku. Spośród danych, informacji i analiz dotyczących zróżnicowanych obszarów tematycznych oferowanych przez statystykę publiczną lubuscy przedstawiciele JST w największym stopniu korzystają z zasobów dotyczących ludności (91,4%), rynku pracy i wynagrodzeń (79,0%) oraz podziału administracyjnego i samorządu terytorialnego (76,5%). W najmniejszym stopniu natomiast badani przedstawiciele JST korzystają z informacji dotyczących rachunków regionalnych (32,1%), leśnictwa (35,8%) oraz podmiotów gospodarki narodowej (40,7%).

Wykres 5. Korzystanie z informacji przygotowanych przez statystykę publiczną w określonych obszarach tematycznych co najmniej raz w roku



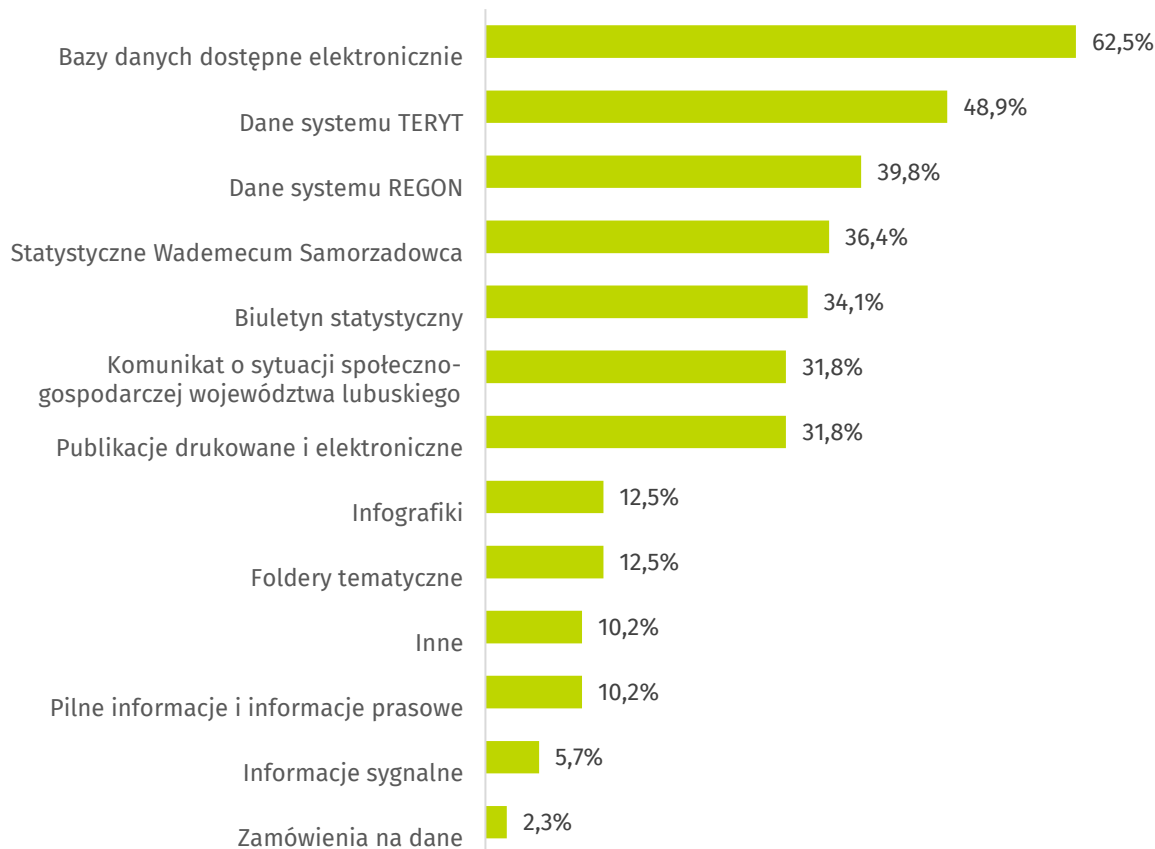
Statystyka publiczna oferuje szerokie spektrum rozwiązań w postaci systemów informatycznych wspierających zapotrzebowanie informacyjne różnych podmiotów, w realizacji różnych celów. Wiele z nich dedykowanych jest współpracy z samorządami terytorialnymi. Najczęściej wskazywanym rozwiązaniem wykorzystywanym przez badane osoby jest Bank Danych Lokalnych (53,4%). Co trzeci przedstawiciel JST korzysta także z Portalu Geostatystycznego (30,7%). Najrzadziej wskazywanym rozwiązaniem jest system STRATEG (8,0%).

Wykres 6. Korzystanie z produktów systemowych GUS



Informacje i analizy udostępniane przez służby statystyki publicznej mogą przybierać różne formy. Badani przedstawiciele JST wykorzystują w swoich działaniach najczęściej bazy danych dostępne elektronicznie (62,5%). Często wskazywane są także dane z systemu TERYT (48,9%) oraz REGON (39,8%). Według deklaracji badanych, jedynie 2,3% z nich korzystało z możliwości zamówienia danych.

Wykres 7. Korzystanie z produktów oferowanych przez US Zielona Góra



Poza danymi pochodzącymi z zasobów statystyki publicznej przedstawiciele samorządów wykorzystują w swojej pracy głównie ewidencje urzędowe (74,6%) oraz dane pochodzące od jednostek podległych (63,4%). Ważnym źródłem informacji dla urzędników biorących udział w badaniu jest także internet (57,5%).

Wykres 8. Korzystanie z innych, pozastatystycznych źródeł informacji (w %)

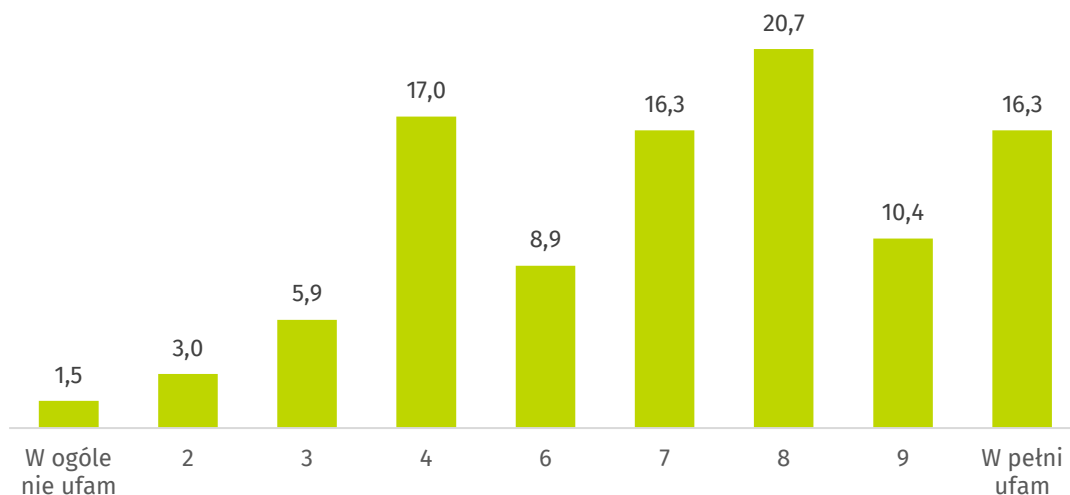


Skrót „RIO” – Regionalna Izba Obrachunkowa.

Zaufanie do danych z zakresu statystyki publicznej

Podejmowanie decyzji rozwojowych i planowanie strategiczne powinno być oparte na zaufaniu do wykorzystywanych danych. Zaufanie jest podstawą dla kształtowania kapitału społecznego, więc jest niezbędne także do skutecznej współpracy i działania na rzecz lokalnej społeczności, jak również do skutecznego funkcjonowania systemu społecznego, politycznego i gospodarczego w społecznościach lokalnych. Badani deklarują stosunkowo zróżnicowany poziom zaufania do danych oferowanych przez statystykę publiczną. Analizując zagregowane wskazania uzyskane w badaniu, można uznać, że 63,7% przedstawicieli JST biorących udział w badaniu ufa informacjom z zakresu statystyki publicznej (wskazania 7 i więcej na 10. punktowej skali zaufania). Swoje zaufanie w pełni wyraża 16,3% badanych. Całkowity brak zaufania deklaruje natomiast 1,5% badanych.

Wykres 9. Poziom zaufania do danych z zakresu statystyki publicznej (w %)



Wykorzystanie informacji statystycznych

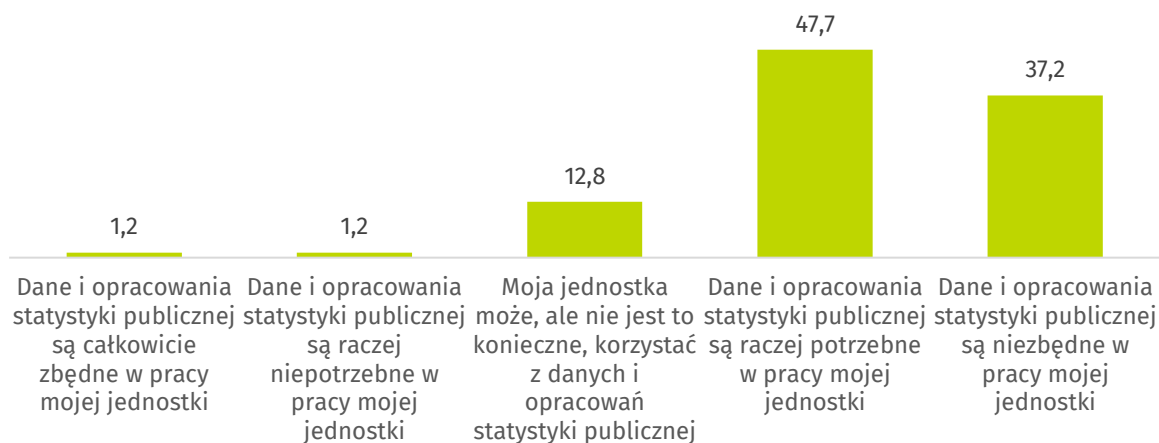
Przedstawiciele JST biorący udział w badaniu wykorzystują zasoby statystyki publicznej w wielu celach. Najczęściej wskazywanym w badaniu jest cel analityczny, dane i analizy oferowane przez statystykę publiczną służą tu do analizy i oceny sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie (46,6%). Statystyka publiczna jest także wykorzystywana jako narzędzie edukacyjne, służące poszerzaniu wiedzy przez 45,5% badanych. Relatywnie często badani wykorzystują dane statystyczne także do planowania działań swojej jednostki (44,3%), co koresponduje z założeniami funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki opartych na wiedzy. Przez 42,0% uczestników badania zasoby statystyki publicznej są wykorzystywane do podejmowania decyzji bieżących.

Wykres 10. Cele korzystania z informacji z zakresu statystyki publicznej



Coraz częściej JST poszukują informacji obiektywnych, które pozwolą na monitorowanie i analizowanie sytuacji w wielu wymiarach funkcjonowania samorządu. W świetle wskazań badanych osób zasoby statystyki publicznej są potrzebne do sprawnego funkcjonowania JST w regionie. Większość (47,7%) badanych uważa, że dane i opracowania statystyczne są raczej potrzebne w pracy ich jednostki.

Wykres 11. Ocena potrzeby wykorzystania informacji z zakresu statystyki publicznej (w %)



Współpraca samorządów ze służbami statystyki publicznej opiera się na wymianie informacji. Samorządy zwracają się do urzędów z prośbą, czy zapytaniem o dane, opracowania i analizy. W deklaracjach badanych osób wskazywano, że szczegółowe zapytania dotyczyły:

- Danych dotyczących wskaźników
- Danych bieżących, które nie były dostępne jeszcze w formie elektronicznej dotyczącej ludności z podziałem na kobiety i mężczyzn w powiecie.
- Danych dotyczących danej gminy
- Gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki leśnej
- Ludności i rynku pracy
- Zatrudnienia, wsk. dot. produkcji sprzedanej, edukacji, wynagrodzeń i innych.

Oceniając uzyskane od Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze informacje badani najczęściej wskazują, że okazały się one przydatne, czyli zgodne z potrzebami (93,2%) oraz dokładne (91,8%).

Wykres 12. Ocena uzyskanych informacji



Preferencje dotyczące wykorzystywanych danych

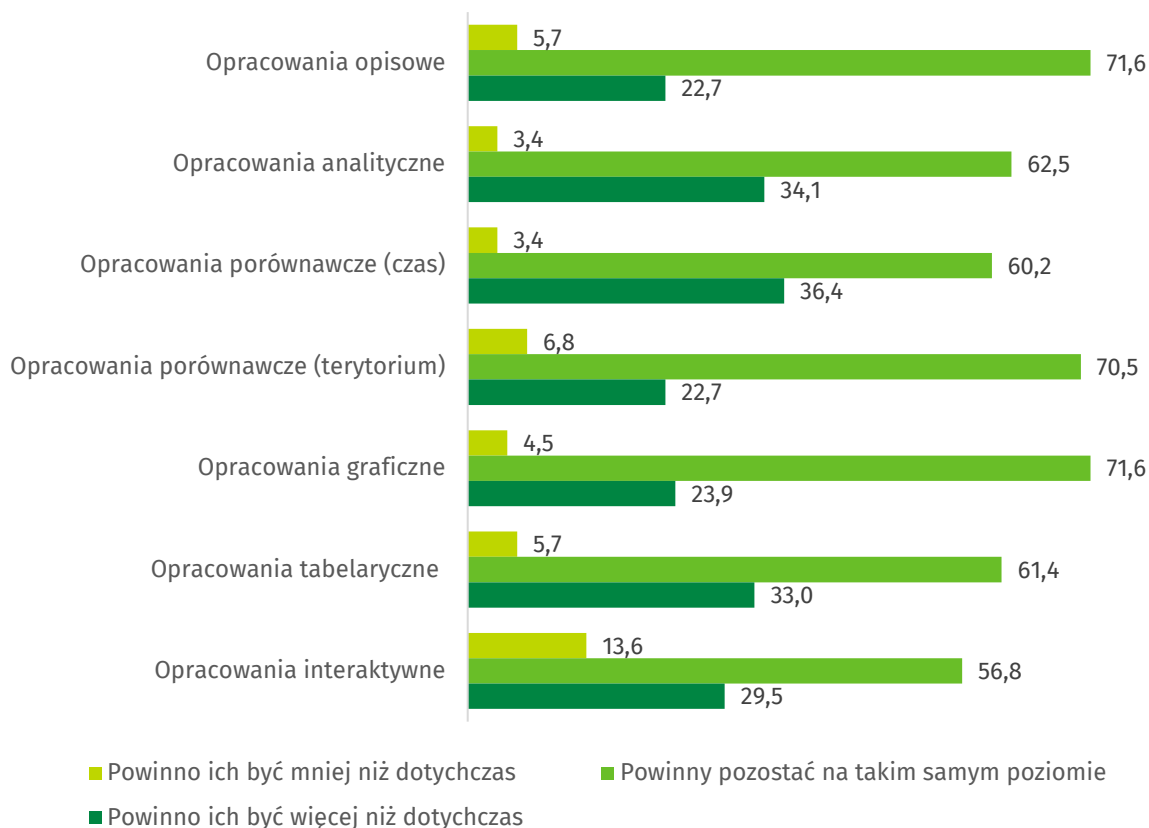
Dane, informacje i opracowania pochodzące z zasobów statystyki publicznej można uzyskać w różny sposób. Wymagania wobec statystyki zwiększają się, a od służb statystyki publicznej oczekuje się działania zgodnego z potrzebami zmieniającej się kultury informacyjnej i rozwojem technologii informatycznych. Preferencje badanych przedstawicieli samorządów, dotyczące uzyskiwania danych z zakresu statystyki publicznej informują o tym, że najczęściej oczekuje się opracowań w postaci zestawień tabelarycznych dostępnych w publikacjach elektronicznych, wskaźników analitycznych także dostępnych w publikacjach elektronicznych oraz elektronicznie dostępnych prezentacji graficznych. Najmniej oczekiwaną formą uzyskiwania informacji są komunikaty w social media oraz informacje sygnałowe.

Wykres 13. Preferencje dotyczące udostępnianych danych



Preferencje dotyczące sposobów prezentacji danych z zakresu statystyki publicznej pozwalają uznać, że dotychczasowe rozwiązania są uznawane za wystarczające. Oczekiwania zmian związane ze zwiększeniem liczby dostępnych rozwiązań dotyczą przede wszystkim opracowań ukazujących dynamikę zjawisk i procesów w czasie (36,4%), opracowań analitycznych (34,1%) oraz opracowań tabelarycznych (33%). Na tej podstawie można wnioskować o potrzebie zwiększenia dostępności analiz statystycznych, a nie tylko udostępniania surowych danych. Wskazań dotyczących zmniejszenia liczby określonych dostępnych rozwiązań jest zdecydowanie mniej. Wśród nich badani wskazali, że powinno zmniejszyć się dostępność opracowań interaktywnych.

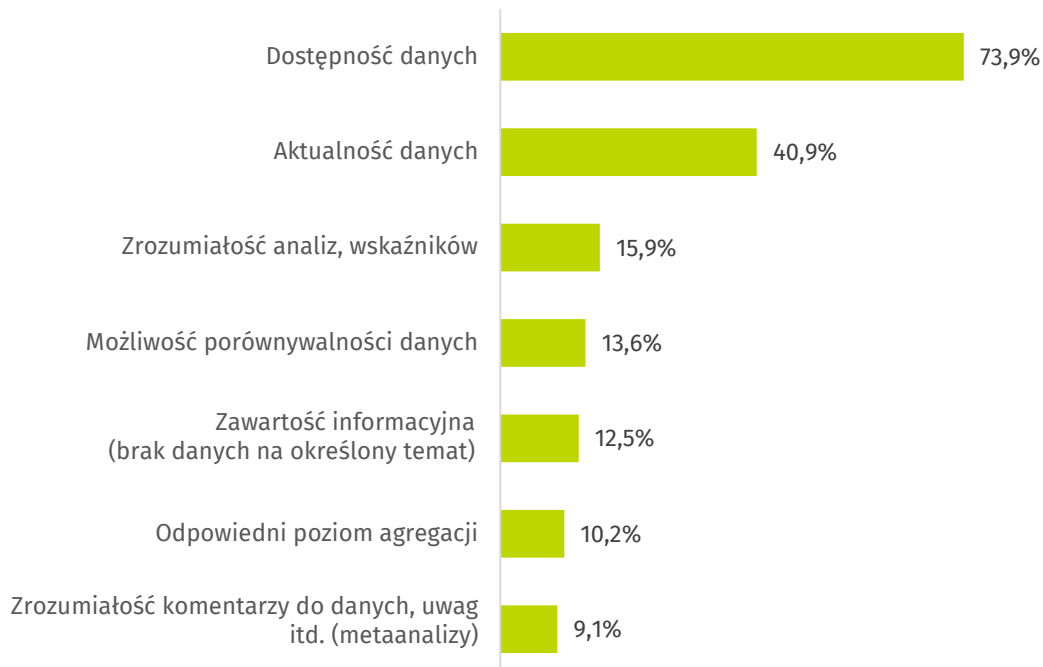
Wykres 14. Preferowane zmiany w zakresie sposobów prezentacji danych (w %)



Trudności związane z dostępnością i możliwościami wykorzystania danych i informacji statystycznych

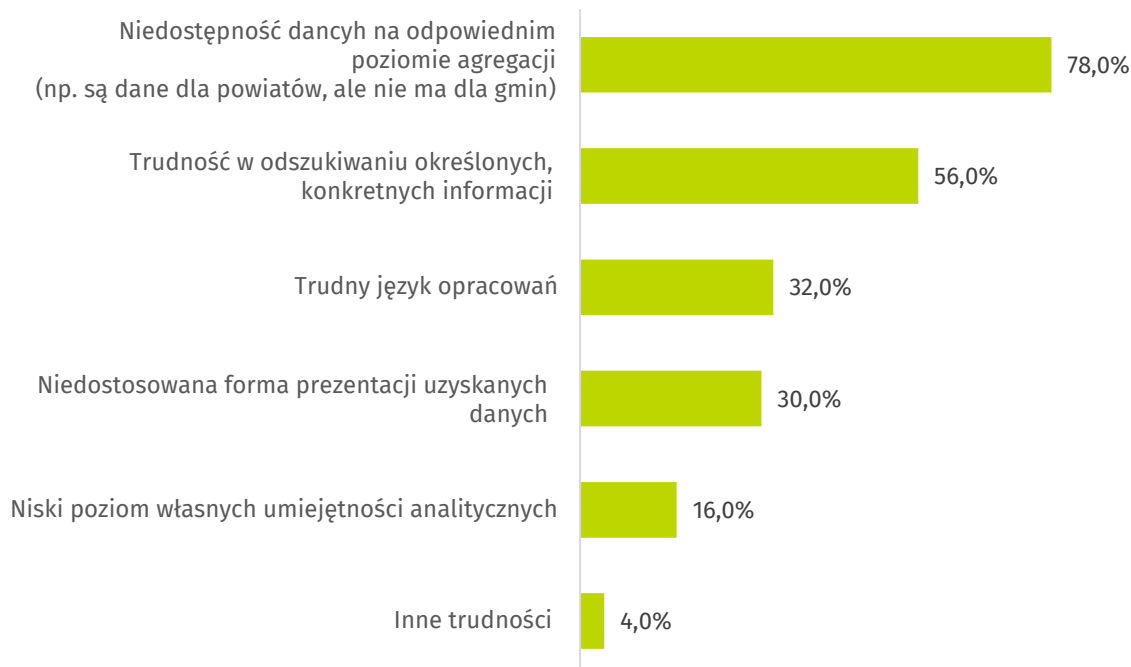
Informacja pełni kluczową rolę w społeczeństwie budowanym na wiedzy jako podstawa podejmowania decyzji administracyjnych, czy społecznych. Podmioty zwracające się z prośbą o dane czy informacje do służb statystyki publicznej oczekują by była ona rzetelna oraz aktualna. Nie zawsze udaje się wyjść naprzeciw oczekiwaniom odbiorców w tym zakresie. Największe braki związane z dostępnością do danych i informacji statystycznych badani przedstawiciele samorządów wskazują w związku z dostępnością do określonych danych (73,9%). Często wskazywanym problemem jest także aktualność danych (40,9%).

Wykres 15. Wskazanie braków w zakresie informacji statystycznych



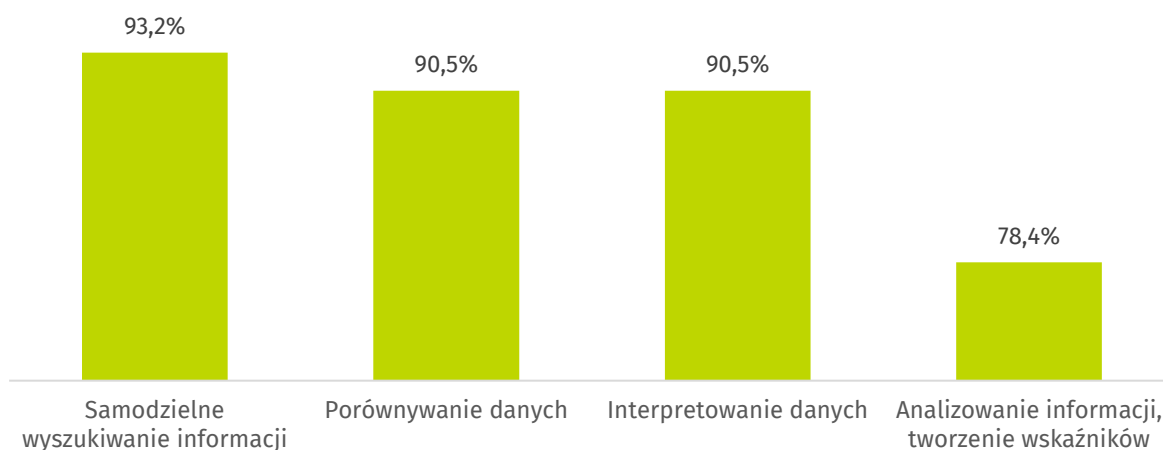
Efektywne wykorzystanie zasobów statystyki publicznej związane jest, co wielokrotnie powtarzano, z dostosowaniem udostępnianych informacji do potrzeb, jak również umiejętności użytkowników. Wskazania badanych informują o tym, że brakuje niektórych danych na odpowiednim dla potrzeb odbiorców poziomie agregacji (78%). Oceniając trudności związane z dostępnością i wykorzystaniem danych badani wskazali także na trudność w samodzielnym odszukaniu konkretnych informacji (56,0%). Trudności wynikające z niedostatecznych własnych kompetencji i umiejętności w obszarze wykorzystania danych statystycznych wskazuje 16% badanych przedstawicieli samorządów.

Wykres 16. Ocena trudności związanych z wykorzystaniem danych statystyki publicznej



Własne kompetencje badanych w zakresie wykorzystywania danych statystycznych są oceniane przez przedstawicieli samorządów wysoko. W najmniejszym stopniu jednak badani przyznają, że trudność sprawia im samodzielne tworzenie wskaźników i własne analizy. Można na tej podstawie wnioskować o potrzebie kierowania do jednostek samorządu terytorialnego opracowań analitycznych.

Wykres 17. Ocena własnych umiejętności związanych z korzystaniem z danych statystyki publicznej



Oczekiwania w stosunku do statystyki publicznej

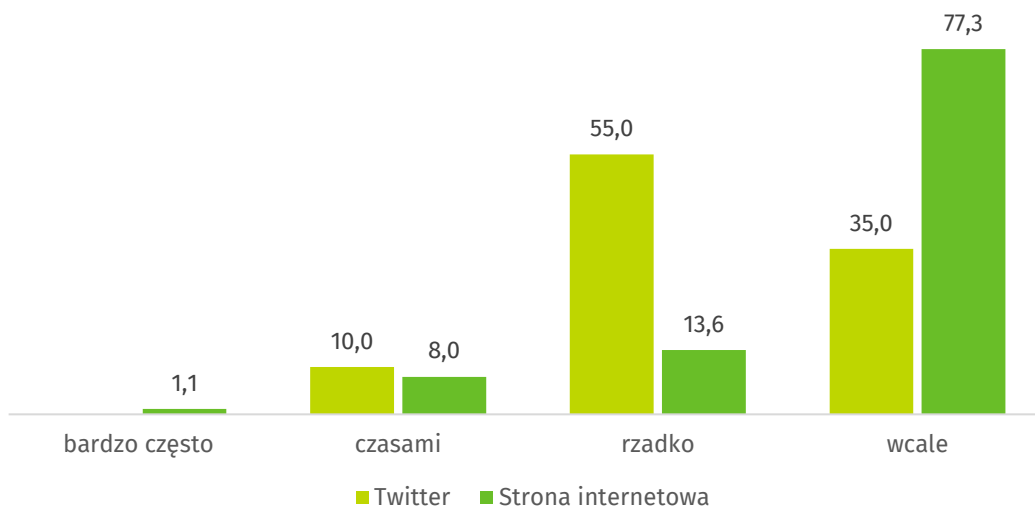
Badani sformułowali także kilka oczekiwań związanych z udostępnianymi zasobami statystyki publicznej. Są one związane zarówno z uzyskaniem rzetelnych i aktualnych danych, często na innym niż dotychczas poziomie agregacji oraz we wzrogaconym zakresie. Badani podkreślają także potrzebę stworzenia jednego spójnego systemu udostępniania danych.

- Agregacja danych z wielu źródeł, możliwość ich porównywania, określanie tendencji wieloletnich, itp.;
- Aktualność danych;
- Analiza tendencji społecznych w gminie, regionie. Analiza porównawcza JST na różnych płaszczyznach, itp.;
- Dokładna informacja na temat różnych aspektów dotyczących niepełnosprawności mieszkańców Zielonej Góry;
- Newsletter tematyczny;
- Podawanie informacji na bieżąco, w formie elektronicznej, w niektórych przypadkach co miesiąc, kwartał;
- Podział danych na gminy;
- Powinna być przydatna w codziennej pracy;
- Powszechny i łatwy dostęp, czytelna informacja;
- Przygotowanie informacji zbieżnych z informacjami jakie przekazujemy oddzielnie do różnych instytucji np. Urzędu wojewódzkiego, ministerstw i organów centralnych. Zajmuje to sporo czasu a często dane jakie musimy przygotować są powielane i przekazywane w innym układzie.;
- Rzetelne dane i aktualne dane;
- Rzetelność podawanych danych i ich przejrzystość;
- Rzetelność, adekwatność;
- Szerszy zakres informacji szczebla gminnego;
- Udostępnienie więcej ilości aktualnych danych;
- Więcej wskaźników porównawczych;
- Większa dostępność do informacji, bardziej zrozumiałe opisy;
- Większa publikacja danych z zakresu rynku pracy;

Korzystanie z social media

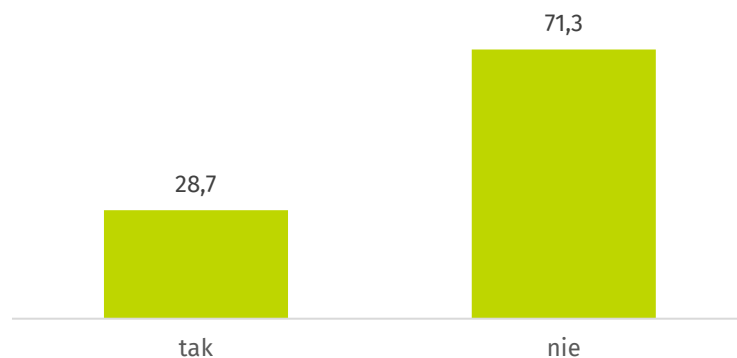
Narzędzia ICT i ich ewolucja wpływają na wiele aspektów życia współczesnych społeczeństw. Wywarły one wpływ także na funkcjonowanie administracji publicznej. W ostatnich latach wdrożono kilka aplikacji zarówno ułatwiających organizację pracy w urzędach, jak i pozwalających na użycie nowych kanałów komunikacji z użytkownikami informacji. Zmieniła się funkcjonalność serwisów internetowych urzędów statystycznych oraz zaczęto wykorzystywać Twittera. Przedstawiciele JST biorący udział w badaniu deklarują relatywnie niski stopień wykorzystania tych rozwiązań. Urzędnicy z JST nie korzystają ze strony internetowej urzędu (deklaruje tak 77,3% badanych), a z Twittera korzystają rzadko (55,0%).

Wykres 18. Korzystanie z social media (w %)



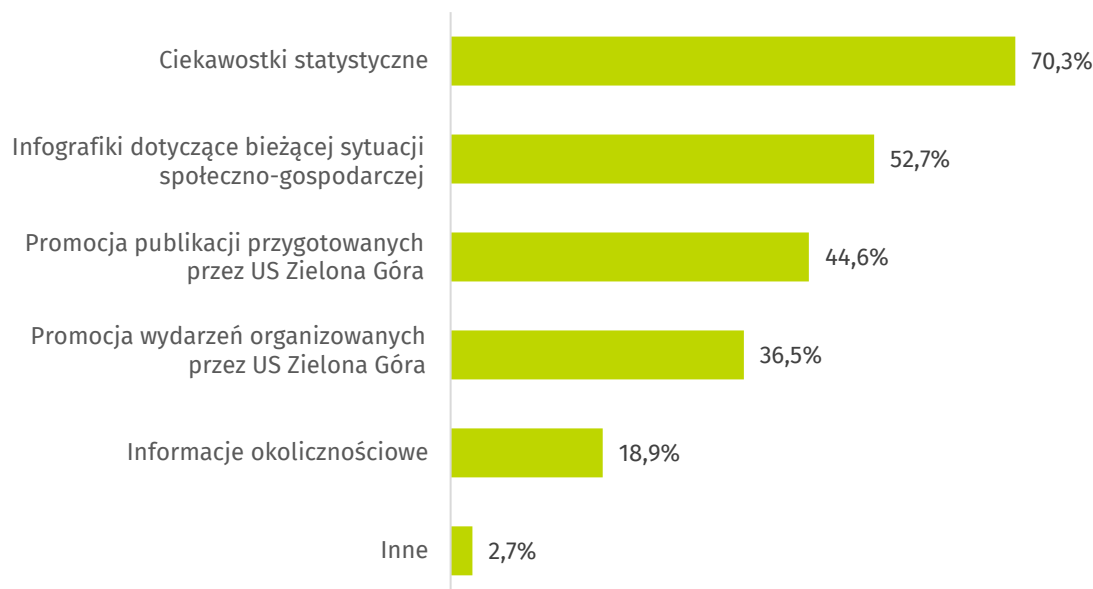
Rozwijając usługi cyfrowe można wziąć pod uwagę poziom zainteresowania uczestników badania stworzeniem profilu Urzędu na Facebooku, które deklaruje niespełna jedna trzecia badanych.

Wykres 19. Zainteresowanie profilem US Zielona Góra na Facebooku (w %)



Zdaniem badanych osób profil w portalu społecznościowym powinien bazować na ciekawostkach statystycznych (70,3%), infografikach dot. bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej i promocji publikacji Urzędu (44,6%).

Wykres 20. Preferowane treści do zamieszczenia na Facebooku



Działalność szkoleniowa

Działalność urzędów statystycznych ma poza upowszechnianiem wyników badań i analiz charakter edukacyjny. Szeroka oferta szkoleń kierowana jest do różnych kategorii osób, także do przedstawicieli samorządów. W świetle uzyskanych w badaniu deklaracji poziom korzystania z oferty szkoleniowej jest bardzo niski i wynosi (8,1%, z czego tylko 3,7% to wskazania wielokrotnego uczestnictwa). Taki wynik pozwala na poszerzenie oferty edukacyjnej i dedykowanie jej właśnie tej kategorii użytkowników.

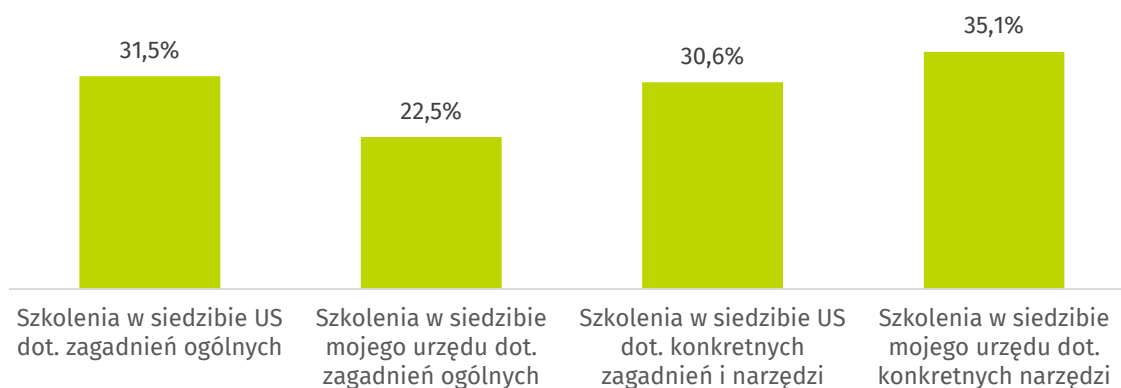
Wykres 21. Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez US Zielona Góra (w %)



Kształtując ofertę szkoleń dedykowanych pracownikom samorządów można wziąć pod uwagę preferencje badanych odnośnie tematyki i miejsca, w którym szkolenia powinny się odbyć. Wskazania

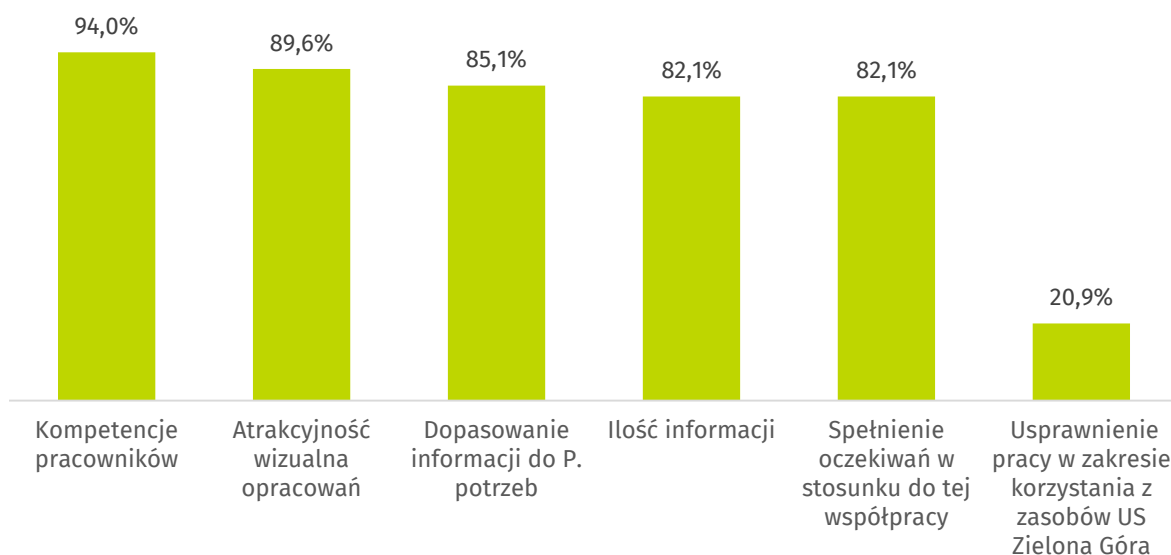
badanych są silnie zróżnicowane. Największy odsetek badanych zadeklarował zainteresowanie szkoleniem w siedzibie urzędu, o tematyce dot. konkretnych narzędzi. Najmniejszym zainteresowaniem natomiast cieszą się szkolenia w siedzibie JST, które są ukierunkowane na poznawanie zagadnień ogólnych.

Wykres 22. Zainteresowanie ofertą szkoleń



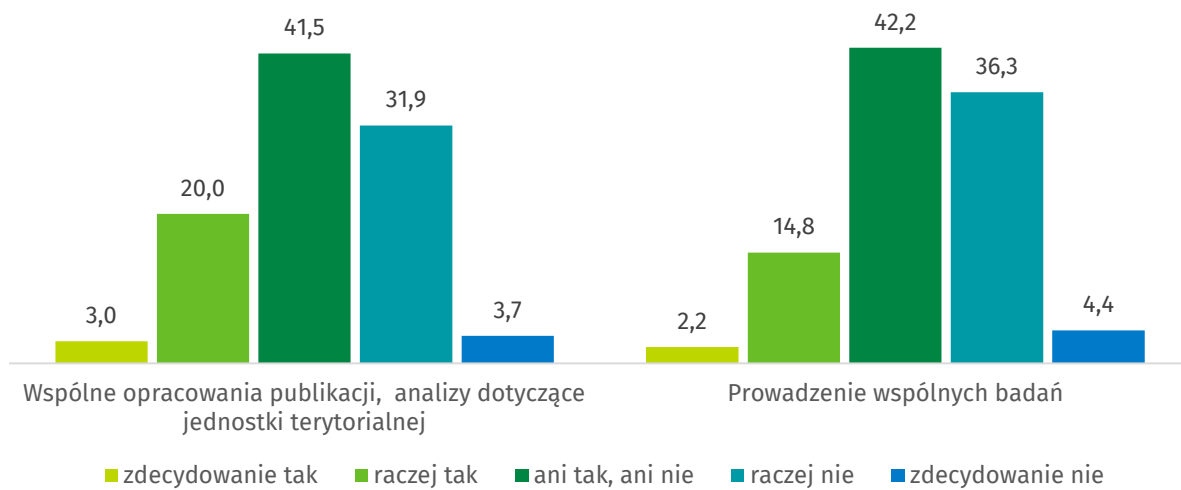
Jednym z ważnych zadań stojących przed statystyką publiczną jest współpraca z samorządami. Dobrze ocenione zostały wszystkie elementy tej współpracy, poza usprawnianiem pracy urzędników w związku z korzystaniem z danych i analiz statystycznych, na które wskazało 20,9% badanych.

Wykres 23. Ocena dotychczasowej współpracy



Część (23,0%) badanych osób deklaruje, że w przyszłości byłaby zainteresowana zacieśnieniem współpracy ze służbami statystyki publicznej w zakresie wspólnego opracowania publikacji czy przygotowania analiz dotyczących danej jednostki terytorialnej. Z kolei 17,0% badanych deklaruje zainteresowanie wspólnym prowadzeniem badań.

Wykres 24. Zainteresowanie zacieśnieniem współpracy (w %)



Podsumowanie

Dostępność informacji to podstawowa cecha współczesnego społeczeństwa informacyjnego. Istotną rolę w kształtowaniu takiego typu społeczeństwa odgrywają służby publicznej statystyki, realizując służebną misję wobec różnorodnych grup użytkowników informacji, w tym także organów samorządu terytorialnego wszystkich szczebli. Zaspokojenie potrzeb informacyjnych samorządów można rozważać w dwóch wymiarach merytorycznym i technologicznym. Ważne jest więc sformułowanie odpowiedzi na pytania o to jakie dane, kiedy i komu powinny zostać dostarczone, jak powinny zostać powiązane i w jakiej postaci przedstawione. Cele badania potrzeb informacyjnych wśród przedstawicieli samorządów województwa lubuskiego koncentrują się na wskazaniu takich działań, które pozwolą w optymalnym stopniu zaspokoić potrzeby informacyjne danego użytkownika.

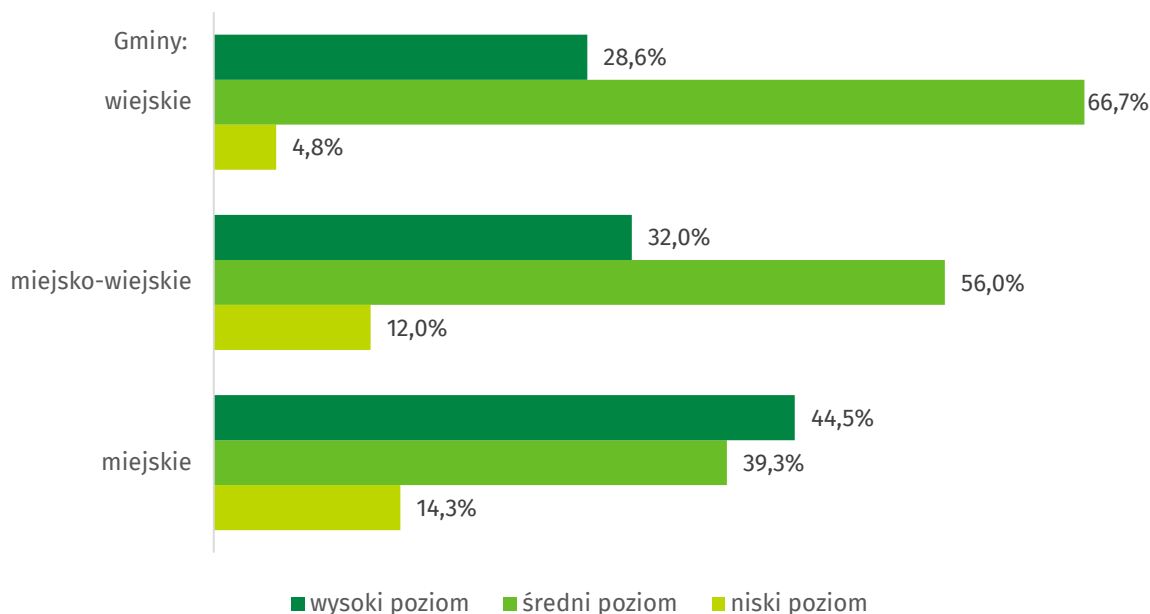
Chcąc uzyskać odpowiedź na pytanie o to, która kategoria badanych przedstawicieli samorządów korzysta w największym stopniu z zasobów statystyki publicznej oraz uczestniczy w działaniach Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze stworzono zmienną syntetyczną. Uwzględnia ona zarówno deklaracje korzystania z danych GUS i US Zielona Góra, korzystanie z danych z wielu dziedzin, zwrócenie się z zapytaniem o dane czy opracowania, korzystanie z informatorium oraz uczestnictwo w szkoleniach. Analizując wskazania badanych przedstawicieli samorządów w województwie lubuskim można uznać, że wykorzystują oni dostępne rozwiązania w zakresie statystyki publicznej w średnim stopniu – tak deklaruje połowa badanych osób. Wysoki poziom korzystania z zasobów statystyki publicznej deklaruje natomiast 37,5% badanych. Można na tej podstawie sformułować założenie, że statystyka publiczna jest obecna w codziennej pracy samorządów w relatywnie dużym stopniu.

Wykres 25. Uogólniony poziom korzystania z zasobów statystyki publicznej (w %)



Analizując zróżnicowanie poziomu wykorzystania zasobów statystyki publicznej ze względu na typ gminy, jaką reprezentują uczestnicy badania można mówić o tym, że współpraca w tym zakresie w największym stopniu charakteryzuje gminy miejskie (44,5%). Gminy miejsko-wiejskie wykorzystują możliwości oferowane przez US Zielona Góra w stopniu średnim (56,0%), chociaż deklaracje co trzeciego badanego z tej kategorii pozwalają charakteryzować go na poziomie wysokim. W kategorii gmin wiejskich przeważają podmioty wykorzystujące ofertę statystyki publicznej w stopniu średnim (66,7%).

Wykres 26. Uogólniony poziom korzystania z zasobów statystyki publicznej



Rynek informacyjny obejmuje swoim zasięgiem procesy produkcji, wymiany i konsumpcji informacji. Funkcję dostawcy informacji wspomagającej funkcjonowanie administracji samorządowej zajmują się m.in. organy statystyki publicznej. Podaż tych informacji winna być wyznaczana głównie przez zakres zgłaszanego zapotrzebowania. Wyniki badania potrzeb informacyjnych przedstawiciele samorządów w województwie lubuskim pozwalają sformułować kilka wniosków, stanowiących efekt obranych w analizie celów i jednocześnie pozwalających zilustrować charakter zapotrzebowania na dane i informacje oferowane przez statystykę publiczną:

- identyfikacja głównych obszarów postrzeganych przez przedstawicieli JST jako problemowe w przygotowaniu strategii działań;

Ważnym celem opracowania jest zidentyfikowanie przyczyn ograniczonej przydatności niektórych informacji udostępnianych przez statystykę publiczną w działalności samorządów. Uzyskane opinie i deklaracje wskazują, że dostępne dane są prezentowane zwykle na innym, niż oczekiwany poziomie agregacji – zwykle są to informacje na poziomie NUTS-2, kiedy przedstawiciele samorządów oczekują danych na poziomie NUTS-5. Zdaniem badanych brakuje także opracowań prezentujących zjawiska i procesy w perspektywie dynamicznej.

- określenie obszarów, w których przedstawicielom JST są potrzebne wyniki badań i inne dane/informacje;

Zasoby statystyki publicznej są ważne dla sprawnego funkcjonowania samorządów. Równie często przedstawiciele samorządów korzystają z danych GUS, jak też opracowań i danych GUS i US Zielona Góra łącznie. Najczęściej wykorzystywane (i oczekiwane) są dane w obszarze demografii i struktury ludności, obszarze rynku pracy i wynagrodzeń oraz podziału administracyjnego kraju.

- rozpoznanie, w jaki sposób przedstawiciele JST postrzegają i wykorzystują wyniki i dane pochodzące z zasobów statystyki publicznej;

Przedstawiciele samorządów korzystają z najpopularniejszych systemów informatycznych, gdzie udostępnia się dane – Banku Danych Lokalnych i Portalu Geostatystycznego. W niewielkim stopniu natomiast wykorzystywany jest system STRATEG, który jest dedykowany dla

monitorowania wskaźników uwzględnianych w strategiach rozwojowych. Dane i informacje są wykorzystywane do tworzenia analiz sytuacji społeczno-gospodarczej danej jednostki, w mniejszym nieco stopniu – do celów edukacyjnych.

- uzyskanie oceny jakości wykorzystywanych informacji statystycznych i wskazanie ewentualnych braków w tym obszarze;

Badani przedstawiciele samorządów deklarują stosunkowo wysoki poziom zaufania do danych przekazywanych przez służby statystyki publicznej. Ponadto przedstawiciele samorządów oceniają dostarczane informacje jako dostosowane do potrzeb (trafne) i przydatne. Dobrze jest oceniana także aktualność danych. Publikacje Urzędu, które samorządy mogą wykorzystywać w procesach decyzyjnych mogą częściej przybierać charakter analiz statystycznych, bazujących na wielu wskaźnikach pozwalających rejestrować przebieg procesów w czasie. Publikacje te powinny być udostępniane przede wszystkim w wersji elektronicznej.

- określenie zakresu, źródeł i sposobów pozyskiwania informacji przez przedstawicieli JST, w tym określenie charakterystyki pozyskiwanych informacji statystycznych.

Dane statystyczne wykorzystywane przez przedstawicieli JST są najczęściej bezpośrednio przez nich wyszukiwane i wykorzystywane. Przedstawiciele JST także korzystają z publikacji udostępnianych przez Urząd w postaci elektronicznej. Mało popularnym narzędziem uzyskiwania informacji są serwisy internetowe Urzędu o raz social media, co można tłumaczyć uniwersalnym charakterem ich odbiorców.

Uczestnicy badania dobrze oceniają swoje kompetencje związane z wyszukiwaniem i interpretowaniem informacji statystycznych. Nieco gorzej oceniane są kompetencje w zakresie tworzenia wskaźników analitycznych. Takie wskazania pozwalają wnioskować o potrzebie tworzenia opracowań o analitycznym charakterze jak również o potrzebie organizacji dedykowanych szkoleń związanych z podnoszeniem kompetencji w zakresie wykorzystywania narzędzi analitycznych.

Przedstawiciele samorządów w niewielkim stopniu korzystają z oferty szkoleniowej Urzędu. Oczekiwania w tym aspekcie pozwalają myśleć o poszerzeniu oferty dla samorządów w zakresie wykorzystania konkretnych rozwiązań i narzędzi do analizy danych.

Zaprezentowane wyniki badań pozwalają bezpośrednio i pośrednio wnioskować o praktycznej użyteczności informacji statystycznych w służbie dla samorządu terytorialnego. Od roku 2010 w każdym z urzędów statystycznych zostały powołane Ośrodki Badań Regionalnych. Ich rolą jest m.in. zapewnienie profesjonalnej, rzetelnej i obiektywnej informacji statystycznej oraz współpraca z organami administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego. Tym samym to one w głównej mierze są odpowiedzialne za optymalizację informacji i danych przekazywanych na potrzeby władz samorządowych. Często potrzeby samorządów nie pokrywają się zatem w pełni z zakresem programowych badań statystycznych statystyki publicznej. Ujawnia się przy tym zróżnicowana dziedzinowo luka informacyjna, której minimalizacja przyczyni się do wzrostu jakości przekazywanych danych oraz zaspokojenia popytu kształtowanego przez samorządy. Wzrost użyteczności statystyki wymaga więc przede wszystkim rozszerzenia zakresu przedmiotowego i podmiotowego badań statystycznych oraz dalszego doskonalenia systemu kompleksowej informacji statystycznej o jednostkach terytorialnych różnych szczebli i dbałości o umiejętności analityczne przedstawicieli sektora administracji publicznej w regionie.

Spis wykresów

Wykres 1. Uczestnicy badania według płci wieku.....	4
Wykres 2. Uczestnicy badania według powiatów	5
Wykres 3. Gminy biorące udział w badaniu ze względu na typ jednostki administracyjnej	6
Wykres 4. Korzystanie z informacji przygotowanych przez statystykę publiczną	7
Wykres 5. Korzystanie z informacji przygotowanych przez statystykę publiczną w określonych obszarach tematycznych	8
Wykres 6. Korzystanie z produktów systemowych GUS	9
Wykres 7. Korzystanie z produktów oferowanych przez US Zielona Góra.....	10
Wykres 8. Korzystanie z innych, pozastatystycznych źródeł informacji	11
Wykres 9. Poziom zaufania do danych z zakresu statystyki publicznej.....	12
Wykres 10. Cele korzystania z informacji z zakresu statystyki publicznej	13
Wykres 11. Ocena potrzeby wykorzystania informacji z zakresu statystyki publicznej	14
Wykres 12. Ocena uzyskanych informacji	15
Wykres 13. Preferencje dotyczące udostępnianych danych	16
Wykres 14. Preferowane zmiany w zakresie sposobów prezentacji danych.....	17
Wykres 15. Wskazanie braków w zakresie informacji statystycznych	18
Wykres 16. Ocena trudności związanych z wykorzystaniem danych statystyki publicznej.....	19
Wykres 17. Ocena własnych umiejętności związanych z korzystaniem z danych statystyki publicznej	19
Wykres 18. Korzystanie z social media	21
Wykres 19. Zainteresowanie profilem US ZG na Facebooku	21
Wykres 20. Preferowane treści do zamieszczenia na Facebooku	22
Wykres 21. Uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez US Zielona Góra.....	22
Wykres 22. Zainteresowanie ofertą szkoleń.....	23
Wykres 23. Ocena dotychczasowej współpracy	23
Wykres 24. Zainteresowanie zacieśnieniem współpracy	24
Wykres 25. Uogólniony poziom korzystania z zasobów statystyki publicznej.	25
Wykres 26. Uogólniony poziom korzystania z zasobów statystyki publicznej.	26